

SLOVENSKA BESEDA

Uredništvo: Dal-
matinova 8 - Upra-
va: Beethovnova 6
Naročnina:
Letno 40 Din, pol-
letno 20 Din, četrt-
letno 10 Din - Če-
kovni račun 17.152
Izhaja vsak petek

ŠTEVILKA 35

V LJUBLJANI, 26. AVGUSTA 1938

LETNIK II.

Dr. Dinko Pnc:

Vobrambo naše zemlje

Skrb za obmejno prebivalstvo mora biti sveta dolžnost vsega naroda:

Kdor potuje po naši severni meji, vsak prinaša nerazveseljene vesti. Ni vse tako, kakor bi moralo biti. Čuti se neki odpor, ki ima svoj vir, če že ne naravnost v tujini, vendar prav sigurno v delavnosti tujerodnih agentov, ki izrabljajo naše notranje slabosti v svrhu agitacije.

Slabost naše meje je v mnogem naša lastna krivda. Z osvobojenjem našega naroda se je vselila v našo javnost misel, da zdaj nimamo več potrebe za narodno-obrambno delo, češ ta stvar je sedaj rešena in če so še kake potrebe, naj se zavzame zanje država. Pri tem se je prezrla, da smo država mi sami in da njen aparat deluje le takrat redno in točno, če dobiva informacije, navodila, inicijativo in tudi ideje od naroda samega. Brezbrižnost naše javnosti za narodno-obrambno delo je uspavala naš upravni aparat in dolga leta se ni storilo ničesar, kar bi zavrlo protinarodno propagando ob meji.

Tla za tako propagando so pa ugodna. Prav tam, kjer je nevarnost največja, so gospodarske razmere take, da se med prebivalstvom vzdržuje stalna nezadovoljnost. Agrarne in socijalne razmere v Slovenskih goricah, v Prekmurju in tudi v Koroškem kotu so vir stalnega nezadovoljstva. Narod ne more več živeti, prehrana je slaba, otroci šibki, zaslužka ni, ali vsaj zadostnega ne. Če pride še slaba letina, če se Mura izlije iz svoje struge, ljudstvo obupuje.

Te razmere so prinesle seboj še eno zlokobno posledico. Od prvega začetka se je smatralo to obmejno ozemlje kot nekaka kazenska provinca. Ako se je učitelj ali kak drug uradnik kaj zameril, je bil za kaznen ponesčen sem. Občutil je to kot ponižanje, ki mu

je zagrenilo življenje in ves njegov napor je bil, da se storjena ali dozdevna krivica popravi. Svoje mesto je smatral zaradi tega le za začasno, vsled česar se ni posvetil svojim nalogam tako, kakor bi se bil moral.

Naša zemlja je prehajala sistematično v roke tujcev, za katerimi so stale gmotno dobro podprte organizacije. Tako so nankrat lastniki večjih in boljših posestev postali tujci in na lastni zemlji je čutil naš človek, da ni gospodar, marveč, da je le ubog dninar, ki služi tujemu gospodu.

Z uvedeno kontrolo prodajnih pogodb se je odtujevanje naše zemlje vsaj nekoliko zajezilo. Ne popolnoma. Kajti, četudi se zemlja v zemljiški knjigi ne prepiše na tujca, se vendar dogaja, da postane tujec faktični lastnik in upravitelj posestva, na katero se je že prej vknjižil kot upnik, ko je kredita potrebnemu domačinu bil prisiljen vzeti od njega posojilo, ki ga sicer ni mogel dobiti.

Prva naša skrb mora tedaj biti gospodarska pomoč. Skrbeti je za to, da bo mogel naš obmejni posestnik dobiti v primeru potrebe kredit pri domačih zavodih. Krediti morajo biti ceneni, zlasti pa je skrbeti, da dobe potrebni tudi manjša posojila, katera večkrat nujneje potrebujejo, kakor velika.

Socijalnemu delu je posvečiti sistematično skrb. Pomagati je otrokom v obmejnih šolah, preskrbeti jim je učila ter jim čim najbolj mogoče olajšati obisk šole. Posebno pozornost je posvetiti delavstvu in vinarjem.

Obmejno ozemlje ne sme biti kazenska kolonija. Tja morajo najboljše uradniki, učitelji, duhovniki, ki se morajo zavedati, da imajo tam prav posebno apostolsko nalogo.

Ustvariti je poseben narodno-obrambni fond, ki naj se v prvi vrsti izpolnjuje iz javnih sredstev in ki ne sme biti preozkosrečno odmerjen.

In končno: Skrb za obmejno prebivalstvo mora biti stvar vsega naroda in ne samo ene stranke. Še z združenimi močmi bomo imeli težko delo. Naj se ne ponavljajo pogrške, ki smo jih napravili ob koroškem plebiscitu, ki smo ga izgubili zlasti zaradi tega, ker so skušali iz njega izbiti strankarski dobiček.

Dr. H. K.:

Politično mišljenje

Le s čvrstim in samostojnim mišljenjem bo naše politično delovanje uspešno

Brez pametne in razumne misli ni uspešnega dela. Vsako, tudi najmanjše delo zahteva lastno mišljenje, ki v nas najprej ustvari sliko onega, kar hočemo in kar pozneje naša moč in roka z uspehom izvršita. Tako je pri vsakem delu in ob vsaki priliki. Kdor pri svojem delu ne bi mislil za lastno glavo, temveč bi delal naglo in slepo, ali bi poslušal in delal le ono, kar mu narekujejo in svetujejo drugi, ne bi nikdar dokončal nekaj koristnega in uspešnega. Človek lahko in mnogo greši že tedaj, če vestno razmišlja in dela. Brez lastne razumne misli bi pa bil človek docela slep, slabši in neumnější od živali, ki jo vodita zgolj navada in nagon.

Vendar obstoja najvažnejše in najtežje človeško udejstvo, v katerem pa človek po večini najmanj misli za lastno glavo in doživlja zato v njem tudi najslabše uspehe. To je naše politično udejstvo, od katerega sta odvisni uprava in ureditev vsega našega skupnega življenja in s tem seveda tudi življenja človeštva. V njem imamo sicer najmanj izkušenj in znanja (pri nas bi danes kaj takega skoro ne mogli več trditi, opomba uredništva), pač pa je v njem največ strasti, zablod in sporov. Zato je politično udejstvo tudi najslabši del našega življenja in nehanja. Zato je tudi v njem toliko zmešnjav in zablod ter toliko izgubljenega časa in brezkoristno potrošenih sil.

Politično delo je skupno delo, skupnega dela pa ni brez skupnega mišljenja, h kateremu mora vsakdo doprinesiti svoj del, to se pravi: del svojega lastnega mišljenja in izkušnje. Eden več,

drugi manj, vendar pa vsakdo nekaj. Vsi skupaj pa toliko, kolikor vemo in kolikor smo vredni kot skupnost in narod. V političnem dogajanju se odloča o življenju in interesih slehernega poedinca in se mora zato vsak posameznik trezno zavedati svojega življenja in svojih interesov, to se pravi, da mora za lastno glavo iskati pota in načine do boljšega, popolnejšega in pravičnejšega življenja. Ni dovolj, da samo želimo in čakamo, da samo ljubimo in sovražimo, da se samo navdušujemo in verujemo. Treba je predvsem trezno in resno misliti, misliti politično o svojem in narodnem življenju ter o vsem onem, kar to življenje potrebuje in kar njegove sile morejo doseči. Politična misel je le tedaj res politična in razumna, če zahteva odgovor na vprašanja: kdaj, kako in koliko potreb in teženj lastnega in narodnega življenja se da doseči in uresničiti z lastnimi silami in močmi? To se mora vprašati vsakdo, ki noče ostati slepec pri zdravih očeh in ki želi, da bo njegovo sodelovanje v političnem življenju prineslo stvarne uspehe njemu samemu in vsemu narodu. Brez take samostojne politične misli ne bosta politična želja in beseda nikdar postali politično dejanje, niti ne bomo dosegli one politične zrelosti, ki edina usposablja vsako ljudstvo za politično resno, spošteno, zdravo in odporni narod.

V vsakem političnem udejstvu, vanju in gibanju je predvsem treba imeti pred očmi, da složnost, navdušenje in požrtvovalnost nekaj pomenijo in veljajo le tedaj, če jih vodi trezno in resno politično mišljenje, ki pre-

tehtava in izravnava ono, kar se hoče, z onim, kar se more. To so oči političnega delovanja in prvi pogoj političnega uspeha. V politiki je treba vedeti in razumeti, treba je neutrudno in postopno delati, nositi odgovornost, krepiti moč in pravilno določiti cilje. Za to pa ni potrebna le dobra volja, temveč tudi dobra in razumna glava, potrebno je precej znanja in vzgoje, prave priprave, izkušenj in lastnega samostojnega mišljenja.

V našem političnem življenju vidimo vsega tega žal še zelo malo. V politiki se najlažje misli s tujimi mislimi. Vseprek se ponavlja le ono, kar je povedal ali pokazal že kdorkoli. Narod vsakomur naglo in rad verjame, ne da bi to, kar je videl in slišal, tudi trezno in mirno presodil ter precej. Obljube in nore, neresne vesti hitijo od ust do ust hitreje, kakor brzi elektrika po bakreni žici. Kadar se ne misli in ne presoja po lastni glavi in izkušnji, — se govori in vpije le v prazno. Tedaj se prično medsebojni prepiri, na površje se dvigajo najnevrednejši, najsebičnejši izrodki naroda in nobenega čuda ni, da vse narodne dobrine in zadeve zastajajo in propadajo. To so pojavi vsakega političnega življenja, vendar jih je vedno toliko manj, kolikor močnejša je med narodom politična miselnost in kolikor večji ter popolnejši sta politična zrelost in prosveta naroda.

M. P.:

Kje je moč?

Kako gleda na sodobno narodno življenje naš bister, nepokvarjen kmečki človek?

Če se ozremo na življenjsko stanje našega kmeta in vobče na življenje delovnega ljudstva, tako v preteklosti, kakor v sedanjosti in z ozirom na to tudi v bodočnosti, vidimo, da so vse njegove poti prepregnene s trnjem

Politično mišljenje se razvija težko in počasi. Njegov začetek leži v prebujenem občutju človeške skupnosti in v odgovornosti za njeno usodo. Razvija pa se zdravo le v popolni svobodi in prosveti z znanjem in izkušnjami. Razvijati in širiti politično znanje in mišljenje je prva dolžnost slehernega poedinca, ker le s tem postajamo zavedni in koristni člani svojega naroda. Vendar pa mora biti vsaka misel predvsem naša lastna, svobodna in odgovorna. Kakor se moramo za svoje domače gospodarsko delo pripraviti in usposobiti sami, da ga potem tudi uspešno dokončamo s težkim delom svojih rok in svojega uma ter ne le s praznimi besedami v zraku, — prav tako se moramo skrbno pripraviti tudi za svoje politično delo na trdih tleh stvarnosti, potreb in možnosti.

V našem kmečkem ljudstvu je politično zanimanje že močno prebujeno. Iskra samostojnega političnega mišljenja je že zažarela in skrbno bo treba paziti nanjo ter jo podpirati, da ne ugasne. To mora delati vsak najprej pri samem sebi z lastnim razumnim razmišljanjem, s svojo vestno in svobodno presojo vsega, kar sliši in vidi, kar bere in sluti, kar želi in za čemer teži. Le tako bo postalo naše politično mišljenje čvrstejše in razvitejše, s tem pa bo tudi naše politično delovanje koristnejše in uspešnejše.

POLITIČNI TEDEN

Po velikih beograjskih narodnih manifestacijah so se razšli opozicijski voditelji deloma po svojih političnih opravkih, deloma na odmor. Predsednik Radikalne stranke g. Aca Stanojević se je vrnil na svojo domačijo v Knjaževac, g. dr. Maček je odšel v Kupinec, g. Joca Jovanović v Vrnjačko banjo, g. dr. Lazar Marković pa na Hrvaško Primorje.

Neumorno pa dela navzlic temu naprej delovni odbor Bloka narodnega sporazuma ter je priredil v teku zadnjega tedna nešteto političnih shodov in sestankov. Tako je Hrvaška kmečka stranka imela mogočne shode v Popovači, Jastrebarskem, Crikvenici, na Sušaku, v Banjaluki in Šibeniku. Beograjski del opozicije pa prav take v več krajih Srbije, med katerimi sta bila najpomembnejša oni v Valjevu in Valjevski Kamenici. V nedeljo pa je bila v Petrinji mogočna skupna manifestacija pristašev Hrvaške kmečke koalicije in beograjske Zdržene opozicije. Kot prvi govornik je nastopil g. dr. Rade Pribičević, ki jo podal poročilo o poteku obiška g. dr. Mačka v Beogradu. Za njim se je pojavil g. Večeslav Vilder z izčrpnim razmotrivanjem o perečih notranjopoličnih, zlasti pa zunanjeopoličnih problemih. Sledil je kot govornik v imenu radikalov g. dr. Dušan Peleš, v imenu Samostojne dem. stranke pa g. dr. Srdjan Budisavljević.

Poleg teh pomembnih političnih shodov sta morda najznačilnejši politični dogodki tega tedna pisanje in ton glavnega organa JRZ «Samouprava» o beograjskem obišku. «Samouprava» vidi v prihodu g. dr. Mačka v Beograd zelo škodljiv dogodek za našo domovino, ki lahko potrese temelje države, ker so se zbrali tam navdve sumljivih ljudje ter se zgraža nad državnimi oblastmi, kako so mogle vse to mirno gledati. Tudi o vodilnih osebah Zdržene opozicije izpreminja glavni organ JRZ preko noči svoje mnenje in je ta posebna sreča zlasti zadela nestorja Radikalne stranke g. Aca Stanojevića. Tega je v očigled beograjskega sestanka glavni organ JRZ še ginljivo vabil z odprtim pismom v svojo sredo kot borca in patrijota, je pa sedaj kar čez noč iznašel, kako star in nepotreben je prav za prav g. Aca Stanojević. O g. dr. Mačku samem pa piše «Samouprava» vse prej, kakor v tonu, ki bi bil pripraven, pridobiti njega in Hrvatce za svoje narče, za kar se očitvidno že toliko časa trudi. O zvestih spremljevalcih g. dr. Mačka, ki so vsi izbrani iz vrst poštenih, dragreških obrtnikov, pa pravi, da je njihovo obnašanje v Beogradu spominjalo povsem «na proslule Dillingerjeve gangsterske metode». Dillinger je bil znan ameriški tolovaj in zato vsa hrvaška javnost in hrvaški tisk upravičeno vprašujeta glavni organ JRZ, naj pove, v čem so obstojale te gangsterske metode. Uredniki «Samouprave», očitvidno vzgojeni kot angleški lordi, pa očitajo g. dr. Mačku, da je kazal v Beogradu «svojo visoko kulturo iz Kupince». Vsak opazovalec našega političnega razvoja lahko presodi, ali je to ton in način izražanja med kulturnimi ljudmi in pa, komu naj to koristi.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice r. z. z n. z. v LJUBLJANI, Tyrševa c. 18

NOVE VLOGE

vsak čas razpoložljive **4%** obrestuje po **5%** vloge proti odpovedi po **5%**

Za vse vloge nudi popolno varnost — Otvorja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod, ustanovljen leta 1881.

Zunanja politika

Nemški manevri so bili predčasno zaključeni, kar se smatra za zelo dober znak v mednarodni politiki. Svetovna javnost se je namreč z bojaznivo vpraševala, če mu naj služijo ti manevri in kakšna naj bo njihova svrha. V teh ugibanjih je prevladovalo mnenje, da želi Hitler imeti v rokah grozilno sredstvo, da bi se sudetskonemško vprašanje rešilo po njegovi želji. Prav tako, kakor proti Čehom, pa je bila ta grožnja naperjena tudi proti Angliji in Franciji, ker je hotel s tem obe velesili prisiliti, da vplivata na Češkoslovaško v svrhu popuščenja. Izkazalo se je pa, da so bili ti računi v toliko nepravilni, da nista niti London, niti

Poleg tega je tudi ruska vlada napovedala na svoji zahodni meji ogromne vojaške vaje, s čimer je bila vojaška vrednost nemških manevrov precej zmanjšana.

Nemalo je še pripomoglo k olajšanju mednarodnega položaja, da je v času teh negotovih izglede prišel zopet iz Amerike močan glas. Najprej je ameriški zunanji minister Hull v svojem govoru ostro obsodil agresivne metode diktatorskih držav in pri tem posebno podčrtal simpatije in zanimanje, ki večjejo Združene države ameriške z evropskimi demokracijami. Poleg tega pa je minister Hull, kar je mnogo važnejše, izrecno naglasil, da se Amerika ne bo držala svoje stare politike osamelosti, marveč, da bo intervenirala v evropskih zadevah, da se izogne svet nepotrebnemu klanju. Nekaj dni nato je pa vstal predsednik ameriške Unije Roosevelt in potrdil izjavo svojega zunanjega ministra, kar je imelo tudi močan vpliv na mednarodni položaj v Evropi, kjer se sedaj ve, da je treba računati z ameriško intervencijo za primer vsake, nesmiselno izzavane vojne, kar je močno utrdilo izglede za svetovni mir.

Pač pa se je podal v teh dneh madžarski kraljevski namestnik admiral Horthy v obiske k voditelju Tretjega rajha. Znano je, da goji Nemčija do Madžarov posebne simpatije ne le iz oziroma na vojno prijateljstvo iz svetovne vojne, marveč zato, ker vidi v Madžarski zelo sprejemljivega partnerja za svoje aspiracije v srednji Evropi. Madžarska je očitno pripravljena dati Nemčiji vse koncesije, da le zadrži svojo državno samostojnost. Danes je ona zaradi tega gospodarsko, pa tudi politično povsem odvisna od Nemčije in obisk njenega državnega poglavarja bo te vezi še bolj utrdil. Vprašanje je le, če je današnja Madžarska tudi nacionalno tako zasigurana proti Nemčiji, kakor si sama danes misli. Dokazano dejstvo je, da prejemajo madžarski nacionalni socialisti in rasisti velike podpore iz inozemstva in da je njihov pokret nemajhna nevarnost za sedanji sistem na Madžarskem. Gotovo bo, z ozirom na to dejstvo Horthy iskal v Berlinu jamstvo za teritorialno in politično samostojnost Madžarske, vprašanje pa je, če jo bo tudi dobil in koliko časa ter kako daleč se bo Nemčija tega jamstva držala.

Vsekakor pa je madžarska karta zelo važna za današnje nemško diplomatsko igro v Evropi, zlasti sedaj, ko razgovori s Češkoslovaško stopajo v odločilni, obenem pa tudi kritični štadij, za katerega še prav nič ne vemo, kako bi se razvijal, če ne bi prišlo iz Amerike Hullovo in Rooseveltovo opozorilo.

virajo pogoje pravih narodnih stremeljenj. Iz temnih virov se vsipa na bratsko sožitje in na najsvetejše narodne pridobitve orjaški val sovražstva, ki skuša zadušiti vsak glas glasnikov nove dobe in učiteljev novega duha.

Vendar je kljub vsemu novi duh že prebujen, on že živi in se hrabro bori z vsemi reakcionarnimi nasprotniki, stopajoč v istem koraku z duhom časa. Ves upor proti temu napredku naroda ostaja za nami in zarja boljših dni, ki jih tako željno pričakujemo in za katere se borimo, se nam že približuje. Čimbolj se poglobljamo v dušo širokih narodnih množic, tembolj prihajamo do prepričanja, da smo res zdrav, samonikel in nepokvarjen narod, ki ne more nikdar podleči tujim strupenim vplivom in da potrebujemo le še nekaj več resnega in nesebičnega dela za našo splošno narodno stvar, ki bo potem mogla nemoteno hiteti po poti napredka navzgor, k uresničanju vseh kulturnih in političnih narodnih idealov.

Največje je danes nedvomno trpljenje delovnega malega človeka, zato pa je tudi največja dolžnost teh ljudi, da združeni in povezani v močeno in nerazdelno celoto vzamejo na svoja pleča največji del bremen in odgovornosti na področju kulturnega delovanja. Za to veliko delo narodnega ozdravljenja, za nova in odrešilna dejanja pa se zahtevajo tudi nove, še nepreizkušene metode, zahtevajo se nove, sveže, neizrabljene in nepokvarjene sile. Te nove sile in metode je treba najprej preizkusiti, pa jih bomo šele potem mogli pravilno oceniti. Čimprej bomo vse ono, kar nam obeta jasno jamstvo za boljše življenje, praktično uporabili in preizkusili, temprej bomo dosegli ono, kar brezpogojno pripada tistim, ki z delom svojih rok in v potu svojega obraza vzdržujejo vse osnovno življenje na naši zemlji.

Teh novih moči in sil je po naših vaseh več, kakor dovolj. Žalostna resnica je le, da jih doslej nismo izrabljali v splošne narodne napredne namene. Te dragocene sile so ostajale doslej v skrajnem mračnem ozadju, dočim so se dosledno silili v ospredje vedno le oni, ki so že itak živeli v blagostanju in ki so se po hrbtih nezavednejših in ponižnejših uspešno dvigali na višje, donosnejše in ugodnejše položaje. Narod vse premalo misli in pazi na to, da spadajo na take položaje le oni, ki so res pošteno, zmorni in ki jim je pri srcu res predvsem skrb za blaginjo vsega naroda in ne le njihova osebna.

Zato se pri nas dogaja, da imamo na odgovornih mestih in položajih še vedno nešteto takih

ljudi, ki niso dorasli svojim nalogam in poslanstvu in ki stoje na mnogo nižji stopnji moralnih in političnih sposobnosti ter vrednot, kakor pa zadnji vseh onih, katerih interese naj bi zagovarjali in zastopali na odgovornih mestih ter v zgodovinskem narodnem razvoju.

Kmetu se še danes vseprek očita, kako zelo je zaostal za najprednejšim svetom. Nihče pa neče vzeti pri tem obsojanju v poštev, da našemu malemu, po prirodni razumnemu, bistremu in nardarjenemu človeku niso dani niti najosnovnejši pogoji in možnosti za dvig na področju prosvete in kulturnega napredka, temveč se mu povsod postavljajo na pot le vsakovrstne ovire in zapreke. Vse prosvetno delo, ki se širi med preprostim ljudstvom, nima prave podlage, osnovne hrbtnice in ni zgrajeno na načelih, ki bi res mogla zajamčiti narodni skupnosti dvig navzgor, kjer že davno stoje drugi, srečnejši narodi. V našo prosvetno narodno vzgojo so preveč pomešani strupeni vplivi umazane dnevene politike in ogabna nasprotstva posameznikov, ki si ravno iz narodne neprosvetljenosti in zaostalosti kujejo svoj osebni umazani dobiček in kapital. V deset nasprotujočih si smeri usmerjena prosvetna politika med narodom nikdar ne more roditi zaželjenih in edino pravih uspehov.

Vendar pa se čas pomika naprej in tudi na naše podedelje že posega zdrava, trezna presoja. Narod se zaveda, čeprav šele polagoma, da moreta končno zmagati in zavladati na svetu le pravica in resnica, ker se je iz dosedanje žalostne zgodovine, kakor tudi iz lastnega doživetja in trpljenja, naučil, da mora brezpogojno propasti vse, kar ni zgrajeno na naravnih in življenjskih zakonih pravice in resnice.

Propasti morejo tudi vse dosedanje kulturne in druge pridobitve narodov, le pravica in resnica ne bosta nikdar propadli, ker sta večni. Zato je največja dolžnost vsakega poedinca v življenju in družbi, da v vsem svojem delu in nehanju izraža in zahteva vedno le pravo resnico. Kdor hoče voditi in učiti narodne množice, mora predvsem te množice temeljito poznati in razumeti, ker je narodna volja najgobjlja in vodilna misel vsega življenja. Zavedati se pa tudi mora, da je naša vas nepresahljivi vir moči in sile, zdravja in življenja, ki bo nekega dne neizogibno uničil in strl vse, kar danes zastruplja narodovo dušo in njegovo življenje, kar se je vrste naroda mrzno in sovražstvo namesto ljubezni in bratstva in kar preprečuje v javnem življenju uveljavljenje svobode, pravice in resnice, teh največjih in osnovnih življenjskih zakonov sveta.

nični kruh smejo peči samo veliki hoteli in restavracije radi tujkega prometa, vendar pa morajo tudi ti vsakemu gostu dati samo točno določeno količino kruha.

Hrvati niso proti državi

Na evharističnem kongresu v Petrinji je govoril zagrebski nadškof dr. Štepinac, ki je med drugim poudarjal z vsa odločnostjo, da se Hrvatoma očita po krivici, da so proti državi. Izjavil je, da so Hrvati mnogo bolj vneti za Jugoslavijo, kakor pa oni, ki jih obrekujejo kot protidržaven element.

Ker je znano, da uživa nadškof dr. Štepinac zaupanje vlade, je ta njegova izjava pač zelo pomembna.

Kulturno delo Japoncev

V Pekingu je japanska vojaška komanda ustavela kitajski list, ki je izhajal nemoteno že 1400 let, ker ni hotel pisati v prilog japonske vlade. Obenem so otvorili v Pekingu nad 400 lokalov, v katerih se prodaja opij po zelo nizki ceni, ali pa deli celo zastonj, da bi na ta način zastrupljali kitajski narod.

„L'Oeuvre“ v Parizu

poročja, da je župan španskega mesta Saragose, ki je pod okupacijo generala Franca, izdal naređbo, s katero se prepoveduje moškimi hoditi po svetu brez suknjica, v srjaci, češ, da je navada, hoditi po ulicah in cestah golorok, ostanek stare demokratične razuzdanosti, ki se ne more trpeti v novi nacionalni španski. Izjeme so dovoljene samo turistom, ki smejo plezati po gorah goloroki, toda samo pod pogojem, da nimajo zavilanih rokavov in da imajo srajco zapeto pod vratom!

Prijateljstva med narodi

O priliki obiska angleške kraljevske dvojice v Parizu je zapisal Winston Churchill sledeče besede: «Prešli so časi, ko so mogli vladarji in ministri sami proglašati prijateljstva med narodi. Vse te svečanosti v Parizu, kakor so bile impozantne, bi bile zaman, če bi jih narod ne odobroval. Pogodbe o prijateljstvu morajo biti danes odobrene v najskromnejših hišah, tudi v bajtah delavcev in kmetov. Strokovnjaki naj pripravijo mednarodne pogodbe, šefi držav naj jih podpisujejo, toda veljavo dobi le taktokrat, če so ratificirane od žuljavih rok onih, ki delajo na polju in v kovačnicah.»

Kako se potuje v Franciji?

Kakor povsod, je tudi v Franciji mesec avgust čas potovanja. Letos je bilo v Parizu posebno tople in ob sobotah je šlo iz Pariza redno po nekoliko stotisoč ljudi na deželo in v kopaljšča. Rekord dan je bil 6. avgust, ko se je odpeljalo iz Pariza nad 250.000 ljudi. To ogromno maso so francoske železnice prevozile na brezhiben način, brez vseh zamud in tako, da ni bilo v vagonih nobene gneče.

Na francoskih železnicah se namreč že vnaprej lahko rezervira mesto v vseh razredih, tudi v tretjem. Tako je vsaka postaja, preden odide vlak, koliko mest je rezerviranih. Ker pa vedo francoski železničarji iz izkušnje, kolik je procent nemarnežev, ki si mest ne rezervirajo, računajo po rezerviranih mestih, koliko je treba pripraviti prostorja za one, ki si ga niso rezervirali, ter pripravijo tudi za te potrebno število vagonov. Če je potrebno več vagonov, kot jih zmore en vlak, gre za prvo kompozicijo nekaj minut pozneje druga, tretja, pa tudi peta in šesta, če je potrebno. Tako je odšlo 5., 6. in 7. avgusta iz Pariza nič manj, kakor 287 takih specijalnih vlakov.

Nekatere proge so zaradi tega sicer zelo obremenjene, tako, da oni, ki niso strokovnjaki, ne morejo razumeti, kako železničarji obvladajo

tak silen promet. Na progi Pariz—Marseille in Nizza vozi povprečno vsakih 7 minut en vlak!

Potniku pa ni treba le ne skrbeti za mesto, ki si ga je rezerviral, temveč se mu tudi ni treba brigati za prtljago. Treba mu je samo javiti na postajo s telefonom, kam bo potoval, pa pride železniški kamijon pred stanovanje in je stvar opravljena. Njegovo prtljago mu določeni čas dostavijo točno v hotel ali na stanovanje, ki si ga je izbral za letovišče, ne da bi imel med potjo s prtljago kake sitnosti.

Razume se tudi, da je snaga v železniških vlakih na potrebni višini. Tudi v vozovih tretjega razreda so kloseti preskrbljeni z vodo, milom in brisačami. Perilo se menja redno na vsaki večji postaji.

Pozornost železniške uprave je izredno velika. Ko so letos tovarniški delavci šli v večjem številu na dopuste, je železniška uprava poslala uradnike s potrebnim materialom za prodajo kart in za rezerviranje mest v vsako večjo tovarno, tako, da je mogel delavec kar v svoji tovarni kupiti karto za sebe in za družino.

Ko čita človek te vesti, se z žalostjo spominja naših razmer in scen, ki se dogajajo po naših progah vsako soboto in nedeljo. Zelo potrebno bi bilo, da bi naša železniška uprava vsaj v majhni meri posnemala vzglede v Franciji.

Avijatiki proti vojni

Ameriški letalec Hughes, ki je preteklil mesec letel okoli zemlje, je izjavil sledeče:

«Moj polet je bil posvečen bratstvu vseh avijatikov. Naj služi kot dokaz človeštvu, kako mora biti avijatika sredstvo za mir. Mi moramo biti proti temu, da bi avijacija služila vojni, da bi uničevala tuja življenja in da pri tem stavljamo svoje lastno življenje na kocko. Nadamo se, da se bodo vsi avijatiki zedinili ter povedali vsemu svetu, da so ljudje iz mesa in krvi ter da so odločeni napraviti konec vsakemu krvoprelitju.»

Kompetenca

Mladega krojaškega delavca Stefana Medančiča v neki vojvodinski vasi je 10. t. m. ponoči ubil s sekuro njegov oče v prepiru. Vsa vas se je zgrozila nad tem. Kmalu potem se je pa morala skrajno ogorčena tudi še zgrazati, ko je prisostvoval sodni obdukciji pokojnikovega trupla kot uradni občinski funkcionar — občinski konjač. Za gotovo vrsto ljudi je pač ubogi, preprosti narod v življenju čreda neumnih in nezavednih backov, po smrti pa le — mrhovina. Človeškega dostojanstva in njegovega spoštovanja taki ljudje ne poznajo pri podrejenem ljudstvu ne v njegovih živih dneh, ne po smrti. To kažejo dosledno tudi vsi njihovi ukrepi in ta umazana črta se vleče povsod, kamorkoli stopi njihova noga in česarkoli se dotaknejo njihovi prsti...

Beograjska „Samouprava“

piše pred dnevi v uvodniku, v katerem lomi kopja v svoji «gigantski borbi» proti «slabotni, nemočni združenim opoziciji, katera nima nobene opore v narodu», tudi sledeče: «Tako velike osebne svobode, kakor tudi svobode govora, tiska in zborovanj, kakor je v Jugoslaviji pod današnjo vlado gg. dr. Stojadinovića in dr. Korošca, še ni bilo pod nobenim drugim režimom.»

Ustavljen list

Notranji minister g. dr. Korošec je s svojim odlokom ustavil in prepovedal nadaljnje izhajanje tedniku «Soboti» v Kranju.

Domači pomenki

Kruh v Italiji

V Italiji je bila letos izredno slaba letina pšenice. Zato se že občuti pomanjkanje kruha. Vlada je radi tega odredila energične ukrepe. Maksimirala je cene kruha, ki so se pa

vendar povišale za 10 odstotkov. Za vso Italijo je uveden tako imenovani edinstveni nacionalni kruh, ki je spečen iz pšenične in koruzne moke in ki bo po zahtevu uradnih trgov zelo okusen in zdrav. Čisti pse-

DOMA IN NA TUJEM

Proslava 30 letnice NSZ

Za proslavo 30-letnice NSZ, ki se bo vršila 3. in 4. septembra t. l. v Ljubljani, vlada veliko zanimanje. Podružnice NSZ tekmujejo, katera bo poslala več svojih delegatov, pa tudi ostala nacionalna javnost ceni pomen in važnost jubileja narodnega delavstva. Organizacija našega narodnega delavstva to tudi po pravici zasluži, saj je organizirano narodno delavstvo važen činitelj v našem javnem življenju. Poleg članov NSZ so sedaj priglasili svojo udeležbo zastopniki raznih sorodnih organizacij, tako da bo proslava NSZ res dostojna narodna manifestacija.

Za proslavo je dovoljena na osebni in brzih vlakih polovična železniška voznina, ki velja

od 1. do 7. septembra. Vsak udeleženec kupi na obeh postajah cel vozni listek in predpisano železniško legitimacijo, ki velja potem tudi za povratek. To je važno za one udeležence, ki se ne bi mogli poslužiti nedeljske polovične voznine. Vsak udeleženec mora imeti potrjeno, da se je udeležil proslave.

Prav posebno zanimanje vlada za akademijo z družabnim večerom, ki bo v soboto 3. septembra zvečer v dvorani «Delavske zbornice» in za manifestacijsko zborovanje, ki bo istotam v nedeljo 4. septembra dopoldne. Proslava 30-letnice NSZ ne bo hrupna, pač pa dostojna manifestacija narodnega delavstva.

Velika aktivnost

V vsem režimskem tisku dan za dnem beremo dolge kolone hvalospjevov in podrobnih opisovanj o mučnih in trudapolnih agitacijskih potovanjih raznih aktivnih ministrstov današnjega režima križem države. Ti listi tudi pišejo o skorajšnjih volitvah, ki da so že na vidiku. V «Samoupravi» in sorodnih listih smo brali, da je povedal o voditeljih JRZ bivši minister Djura Jankovič tudi sledeče važne ugotovitve: «Bratje moji, ko vidite te naše vedre in čile prave, ko vidite našega šefa dr. Stojadinovića, vedno neutrudljivega, ko vidite zatom vedno vedrega in čilega g. Korošca, ki večerja v Beogradu, zajtrkuje v Ljubljani, večerja pa ponovno v Zagrebu, potem hodite brez skrbi in mirni, ker Jugoslavija bo živela in mora živeti.» — Mi, ki kot navadni zemljani navadno zajtrkujemo, obedujemo in večerjamo kar doma v Ljubljani, nikakor ne moremo imeti pojma o silnih naporih in zaslugah narodnih voditeljev, ki zajtrkujejo enkrat tukaj, večerjajo dvakrat tam, obedujejo pa Bog ve kje ali pa morda sploh ne...

Tam v Bosni zlati ...

Sarajevski politični tednik JRZ in osebni organ ministra dr. Mehmeda Spaha «Pravda» objavila v zadnji številki zanimiv članček o nezastisljivih razmerah v bosenski prestolnici ter piše: «Majhne (grešnike, op. naš. uredn.) zapirajo, a kaj je z velikimi? Že dalje časa so izginjali železni pokrovi z uličnih kanalov v Sarajevu. To je predstavljalo nevarnost za pasante, zlasti v onih ulicah, v katerih je slaba razsvetljava. Zaman se je policija trudila, da bi izsledila tatove. Šele sedaj se ji je posrečilo odkriti te sovražnike sarajevskih kanalov. Toda, dočim so bili izsledeni in pozaprli tatovi, nismo ničesar slišali o njihovih napeljevalcih. Zdi se, da so ostali ti skrivni. Oni, ki so kupovali razbite kanalske pokrove kot staro železo, so nedvomno dobro vedeli, da morejo take železne odpadke prodajati le ustanove, kakršna je sarajevska mestna občina. Ne smemo se zadovoljiti zgolj z aretacijo in pregonom dvojice prijetih tatov, temveč je treba poiskati tudi one, ki so ju k tatvini nagovorili in ju pri tem podpirali. Prav ti bi morali biti najostreje kaznovani, ker so na ta način spravljali v življenjsko nevarnost stotine meščanov. Le na ta način se bodo preprečili pojavi, ki škodujejo splošnim interesom.» — Zaenkrat so kradle po navodilih težkih rib sarajevske male ribice pokrove uličnih kanalov. Jutri bodo morda razkosali nekaj

kilometrov železniške proge ali kako lokomotivo, pojutrišnjem pa morda celo sam salonski vagon ministra gospoda dr. Spaha. In gorje režimsko glasilo zahteva konec koncev, naj oblastva primejo «težke ribe» zato, ker so «spravljale v življenjsko nevarnost stotine Sarajevčanov», ki bi utegnili ponoči, vračajoč se iz gostiln in kavarn, pasti v odkrite kanale, ne pa zato, ker so navajale siromake k tatvini in od njih vede kupovale ukradeno mestno železo...

Vse, kar hočete

Nedavno je slovenski glavni organ centralistične in unitaristične JRZ «Slovenec» priobčil članek pod naslovom: «Splitu veliko prihodnost», iz katerega je razvidno, da se je predsednik vlade dr. Stojadinović o priliki svojega nedavnega predvolilnega agitacijskega potovanja po Dalmaciji dne 27. julija t. l. tudi izredno prikupil Splitčanom, ko jim je širokogrudno obljubil, da bo storila njegova vlada vse, da pomaže Splitu kot največjemu našemu pristanišču na Jadranu in kot gospodarskemu ter turističnemu središču na nože. Med grmado obljub je tudi razširjenje in poglobitev obale, ureditev novega trga, zgraditev sodne palače in nešteti novih delavskih stanovanj, ureditev Dioklecijanove palače, izpolnitvev oceanografskega inštituta itd., itd.

Klic po enakopravnosti

Pred tedni se je vršila v Kjopenhavnu 22. glavna skupščina Mednarodne zveze društev za Ligo narodov in je bila ob tej priliki sprejeta tudi obsežna resolucija o narodnih manjšinah, ki bo predložena prihodnjemu zasedanju Društva narodov, ki se bo pričelo 12. septembra t. l. V tej resoluciji so med drugim poudarjene tudi naslednje zahteve: «Pravice manjšinskih državljanov do življenja, svobode in do popolne enakosti z večinskimi narodom njihove države se mora jamčiti na bolj učinkovit način, kakor doslej, bodisi na področju mednarodnega, kakor na področju notranjega prava. Na noben neopravičen način se ne smejo omejevati kulturni stiki med ljudstvi iste narodnosti v različnih državah. Nobena oseba se ne sme na noben način, posredno ali neposredno, prisiliti, da se odreče ali zapusti svojo narodnost.» Včeraj se je pričel v Stockholmu kongres narodnih manjšin pod predsedstvom zastopnika slovenske narodne manjšine v Italiji dr. Josipa Wilfana.

nekaka mednarodna fotografška olimpijada, katero je organiziral «Fotoklub Ljubljana» v okviru III. mednarodne razstave umetniške fotografije. Iz 30 držav z vseh petih svetovnih kontinentov je poslalo svoja umetniška fotografška dela nad 500 fotamaterjev na tekmovanje za priznanje prvenstva. Razen tega ne bodo manjkale tudi vse druge običajne velesejske obrtniške, kmetijske in industrijske razstave, gospodinjstva razstava, raz-

stava malih živali itd. Na železnicah je odobrena običajna polovična voznina.

Kriza v ljubljanski drami. Zaradi nerednega prejemanja plač oziroma komaj predujmov na plače je zašla igralska družina našega dramskega gledališča v brezizhoden položaj, kar pa je treba istočasno trditi tudi o gledališču samem in o njegovi upravi. Dočim je pripravljalo delo v zagrebškem gledališču za bodočo sezono še v polnem razmahu, je v naši drami vse mrtvo, kakor pod vplivom strašne more. Za umetnost pri nas pač ni denarja, najmanj pomoči pa smemo pričakovati od onih pristojnih činiteljev na sedežu denarnih virov, ki se ob sleherni priložnosti predstavljajo javnosti kot nenadkriljivi —

Vendarle res. Novi dokazi pričajo, da je bila resnična svoječasa trditev o pristnem slovenskem pokolenju bivšega avstrijskega zveznega kancelarja dr. Šušnika. Župni urad v Kamniku je namreč dobil pred dnevi prošnjo konfiniranega dr. Šušnika, naj se mu pošljeta krstna lista njegovega deda in pradeda, da dokaže, da ni židovskega pokolenja...

Na pogrebu slovaškega politika patra Andreja Hlinke je zastopal voditelja hrvaškega naroda g. dr. Mačka zagrebški odvetnik g. dr. Pernar.

Iz kaznilnice v kaznilnico. V veliki državni kaznilnici v Zenici v Bosni je bil suspendiran in aretiran računovodja te kaznilnice Milorad Nikolić, ker je poneveril okrog 150.000 dinarjev.

Splitste zgodovinske znamenitosti bodo razstavljene v mavčevih odtiskih in pošnetkih tudi na prihodnji razstavi leta 1939. v New Yorku.

Kmetijski oddelek primorske banske uprave v Splitu se bavi z načrti za nujno zgraditev modernih silosov ali skladišč za živilsko krmo po vsej Dalmaciji, kjer pogine skoro vsako zimo in pomlad zaradi pomanjkanja kreme 20 do 30 tisoč ovac in kostrnov. Kaj to pomeni za siromašno, sestradano in gospodarsko docela pasivno Dalmacijo, si lahko predstavljamo.

Glavna skupščina Jugoslovanskega učiteljskega združenja je bila sklicana 21. t. m. v Zagreb. Po enodnevnem trajanju pa je izredno maloštevilna opozicija pod zlim vplivom nekkih političnih krogov izzvala take izgrede v zborovalni dvorani, da je bil navzočni policijski komisar lahko upravičen razpustiti zborovanje. Ban savske banovine na pritožbo vodstva JUU ni reagiral, češ, da je bila policija za razpust upravičena. Za 25. september je sklicana izredna skupščina JUU v Zagreb, na kateri se bo nadaljevala razprava o vsem, kar je bilo sedaj prisilno odloženo.

Sneg sredi avgusta. Pred dnevi je ob zadnjem deževju postalo neverjetno hladno in so vse naše planine globoko proti podnožjem močno zasnežene. Kakor vse kaže, nam je kopyanje za letošnje odklenkalo. Na Bledu je med dežjem tudi snežilo, kar je za sredo avgusta vendarle malo prezgodaj.

Potniški letalski progi Praga—Dubrovnik in Beograd—Dubrovnik sta letos ves čas izredno močno frekventirani.

V Čakovcu imajo že dolgo časa neprestane težave z občinskim svetom. Občinski svetniki odstopajo kar drug za drugim. Pred dnevi pa je notranje ministrstvo zopet izmenjalo nekaj nepokornih občinskih svetnikov in imenovalo na njihova mesta nove.

Za nemško vojsko. V Nemčiji so odpremili zadnje dni samo iz Medjimurja okrog 800 prvovrst-

Dobro perilo rabi

dobro milo!

Slabo milo uniči tkanino! Zato je treba pri izbiri mila paziti zlasti na kakovost. Dobro Schichtovo terpentinovo milo temeljito odpravi vso nesnago in podaljša trpežnost perila.

SCHICHT^{ovo}
TERPENTINOVNO
MILO

pere bleščeče belo

nih konj za potrebe nemške armade.

Združenje stanovanjskih najemnikov v Splitu je sklenilo ustanoviti poseben podporen fond za svoje člane.

Iskanje nafte pri nas. Iz beograjskih virov se doznava, da bo dobila poleg nekaterih drugih tujih velepodjetij koncesijo za iskanje petroleja v naši državi tudi znana ameriška tvrdka «Standard Oil Co. of New Jersey», ki bo pričela z vrtanjem tal na raznih točkah že v kratkem in je pripravila v ta namen zaenkrat 20 milijonov dinarjev.

Jugoslovansko - češkoslovaško ligo v Sarajevu je tamkajšnja policija nedavno razpustila. Upravni odbor lige se je proti temu razpustu pritožil na notranje ministrstvo.

Veliko palačo bivšega hotela «Kosovo» v Beogradu je prodala Državna hipotekarna banka na javni dražbi Josipu Bandanu iz Maribora za 3.900.000 dinarjev.

Češkoslovaško pevsko društvo «Smetana» iz Prage bo priredilo letošnjo jesen celo vrsto velikih koncertov v raznih mestih Jugoslavije.

Zaradi izredne važnosti letošnjega zasedanja zunanjih ministrov Male antane na Bledu se je pretekli dni zbralo na Bledu nad 100 tujih in domačih novinarjev. Istočasno se je vršila na Bledu tudi konferenca novinarske Male antane.

Veliki manevri ruske sovjetske vojske so se pravkar pričeli na zahodni meji Sovjetske Rusije, kar se smatra v evropski javnosti kot odgovor na velike nemške manevre. V Londonu trdijo, da je današnja situacija analogna oni v avgustu krvavega leta 1914.

Sovjetska Rusija je odposlala te dni preko rumunskih pristanišč in po Donavi na Češkoslovaško velikanske množine rži in drugih žit, kar smatrajo v Nemčiji in drugih enakomislečih državah za neposredno podporo Sovjetov zavezniški slovanski republik v skrajno napetem položaju, v katerem se danes nahaja in z njo vred tudi ves svet.

Major Lindemann, bivši nemški vojaški svetovalec pri maršalu Čangkajškju, je na poti skozi London v Nemčijo izjavil, da je japonski vojni pohod na Kitajsko docela podoben nesrečni avanturi, ki jo je doživel Napoleon v Moskvi.

Ruski proračun. «Gazeta Poljska» poroča, da znaša novi sovjetski proračun 125 milijard rub-

ljev in je polovica tega določena za suhozemsko vojsko, za mornarico in letalstvo.

Preseljevanje narodov. «Daily Express» piše, da se Hitler pogaja z Mussolinijem o mirni rešitvi vprašanja 215.000 južnotiralskih Nemcev, ki živijo danes v Italiji. Baj je sporazum med obema diktatorjema že dosežen tako, na se bodo vsi ti Nemci z vsem svojim premoženjem premožem preselili do zadnjega krova in otroka v Nemčijo, kjer se bodo naselili na zaplenjenih posestvih protinacističnih elementov v Avstriji.

Češkoslovaška pripravila za ozrom na vedno bolj naraščajoče industrijsko vohunstvo novelizacijo svojega zakona o industrijski špijonazi.

Italijanske industrijske investicije v Vzhodni Afriki znašajo skupno 156 milijonov lir, od česar odpade na bombažno industrijo 35, na rudarstvo 20, na lesno gospodarstvo 20, na cementno industrijo 20, na živinorejo 15, na električno pogonsko industrijo 10, na usnjarsko industrijo 3, na industrijo olja 5 milijonov lir itd.

Švedski zdravnik Kolbi je iznašel zdravilo proti astmi v obliki intravenalnih injekcij s preparatom «Torantil», ki se dobiva sintetično iz organskih sestavin debelega in tenkega črevesa.

Vsem židovskim zdravnikom v Nemčiji bo z letošnjim 30. septembrom oblastveno odvzeta pravica do izvrševanja prakse. Židovski zdravniki, ki so se udeležili svetovne vojne, bodo eventualno dobili državno pokojnino.

Italijansko ministrstvo za vzhodno Afriko bo 28. oktobra t. l. naenkrat prepeljalo v Libijo 15.000 italijanskih kmetov in jih tamkaj koloniziralo. Baj bodo to po večini Slovenci, Hrvatini in Nemci, ker so Italijani ob uvažanju rasne teorije mnenja, da sme Italija imeti ob svojih evropskih mejah le čistokrvne in zanesljive pripadnike italijanske rase.

Angleški list «Daily Herald» objavil vest, da namerava Hitler obcepiti nemški katolicizem od Rima in ustanoviti lastno nemško katoliško cerkev. Inicijator tega načrta je po angleških informacijah dunajski kardinal dr. Innitzer.

Italijansko prosvetno ministrstvo uvaja velike reforme glede oblačanja in pozdravljanja. V bodoče bo predpisana posebna obleka za razne kulturne in umetniške manifestacije.

Jubilej domačega učilišča

V preteklem šolskem l. 1937./38 je po vsej Sloveniji, pa tudi že po vsej Jugoslaviji znano zasebno trgovsko učilišče «Christofov učni zavod» v Ljubljani obhajalo 35-letnico svojega uspešnega in hvalevrednega obstoja. Ogromno je število onih, ki se s hvaležnostjo spominjajo šolanja na tem odličnem zavodu, na katerem so si pridobili znanje, sposobnost in možnost, da so si ustvarili svoje današnje blagostanje in srečo. Nad 5000 gojencev in gojenk je do danes absolviralo ta zavod, katerega je leta 1903. ustanovil njegov prvi direktor g. Josip Christof (ki živi danes v pokoju) kot prvi slovenski učni zavod s slovenskim jezikom. Ker je bila dotlej v Ljubljani edini zasebni zavod znana «Mahrova trgovska šola» s svojim germanizatoričnim vplivom in pretežno le trgovskim značajem, je postal novoustanovljeni Christofov zavod s slovenskim poukom, predvsem pa s poukom slovenske korespondence in slovenske stenografije, pravi blagoslov za naše pridobitne kroge, katerim je nudil izvrstno izvežbane in v vsem znanju temeljito podkovan slovenske uradnike in uradnike prav za vse stroke in podjetja, to pa kljub vsem tež-

kočam s strani tedanje avstrijske vlade.

Med mladino je našel novi zavod izredno živahen odziv in številno učenecv ter učenk se je od leta do leta množilo. Danes menda v vsej Sloveniji ni več večjega kraja, kjer ne bi bil zaposlen kak nekdanji absolvent Christofovega zavoda. Mnogo pa je križem naše domovine tudi uglednih in znanih samostojnih trgovcev in obrtnikov, ki so si ustvarili lastna podjetja predvsem na podlagi izobrazbe, ki so si jo pridobili na tem prvovrstnem domačem učilišču. Nešteto zahvalnih pismem priča o njihovi globoki hvaležnosti zavodu in njegovemu vodstvu.

Zavod je vso dobo od leta do leta nad vse lepo napredoval in si je pridobil kot učni zavod trgovske stroke splošni ugled in priznanje tudi izven mej naše ožje domovine. Največji uspeh pa je dosegel ob 30-letnici svojega obstoja, ko se je šola preselila v lastno novo zidano šolsko poslopje na Domobranski cesti št. 15 v Ljubljani, kjer ima urejene najmodernejše učilnice vseh panog pridobitnega in gospodarskega javnega udejstvanja. Brez zadrege ali pretiravanja smemo trditi, da je Chri-

siofov učni zavod po svoji organizaciji in po svojem pedagoškem delu na sodobni višini strokovnega šolstva in še posebej z ozirom na strokovno usposobljenost učno osebje.

Z letošnjim šolskim letom pa bo stopil zavod še korak dalje: Njegovo poslopje bo znatno razširjeno in popolnoma preurejeno ter bodo v njem otvorne nove učilnice za praktične vaje. Ob častnem 35-letnem jubileju moramo zavodu in njegovemu vodstvu res od srca čestitati na sijajnih doseženih uspehih s pristrčno željo enakih lovorik tudi v bodočem njegovem delovanju.

Redno vpisovanje v zavod traja letos od 25. avgusta do pričetka šole, ki bo 12. septembra, vsak dan dopoldne in popoldne. Sprejemajo se dijaki in dijakinje z dovršenimi 4 razredi meščanske šole, gimnazije ali druge srednje strokovne šole, pa tudi z nižjo predizobrazbo, če imajo veselje in resno voljo do strokovnega šolanja.

Za grudo in dom

Otečen trebuh

Mnogi ljudje, zlasti pa oni, ki so nagnjeni k debelosti, pogosto trpijo zaradi oteklega trebuha, kar ni le skrajno neprijetno, temveč je tudi precej nevarno

za zdravje. Zdravniki proti tej bolezni ne predpisujejo posebnih zdravil in se ne poslužujejo posebnih metod. Bolniku zadostuje prava dieta in nevščunost kmalu preide. Po zdravniškem mnenju ne sme bolnikova hrana vsebovati nobene celuloze in mora biti popolnoma neslana. Če se bolnik strogo drži te diete, mu otečeni trebuh kmalu splahne in se povrne v normalno stanje.

Po tej dieti naj bi izgledal jedilni list takole: Zjutraj čaj s starim pecivom ali praženimi žemljami ter malo surovega masla. Tudi malo prečiščene marmelade ali pomarančnega soka ne bo škodovalo. Dopoldne pojejmo le nekaj keksov. Za kosilo zavzijmo malo juhe brez mesa (najbolje s kumino), vzeti smemo tudi kurjo juho, dalje malo belega mesa (piško) ali pa tudi malo govedine, teletine ali ovčjega mesa, toda le v obliki drobno sesekljanih zrezkov. Rečne ali morske ribe smemo zaužiti le v zelo majhni količini in ne pogosto. Kuhane testenine so dovoljene, brezpogojno pa se moramo izogibati testa s kvasom. Od sadja ne smemo zaužiti ničesar, razen precejenih sokov pomaranč, malin, jagod itd. Dovoljen je edino še pire iz hrušk. Popoldne naj bo za južino čaj s keksi ali praženimi kifljci, morda pa namesto čaja tudi jo-

gurt. Slaba kava tudi ni najstrožje prepovedana. Vsakemu sočivju se moramo zaradi bogate vsebine celuloze brezpogojno izogibati. Jesti smemo edino pretlačeno špinačo, prekuhano in pretlačeno solato in pretlačen krompir. Vse pa seveda v skrajno zmernih obrokih. Vsak teden smemo tudi pojediti po eno ali dvoje mehko kuhanih jajc. Alkohol je najstrožje prepovedan. Najboljše je, če ne uporabljamo nobenih kemičnih sredstev in zdravil.

*
Teža rdečih krvnih telesc je tako nenavadno majhna, da jo moremo izraziti komaj v milijotinkah grama.

*
Otroci morajo jesti mnogo, toda le redilnih jedi, če hočemo, da bodo pravilno rasli ter da bodo postali iz njih normalni in močni ljudje.

*
Vsakdanja poraba kuhinjske soli pri odraslem človeku ne sme znašati več, kakor 10 do 15 gramov.

*
Nahod dobimo najpogosteje, če imamo na nogah mokre nogavice ali mokre čevlje. Obutev mora biti vedno suha, če se hočemo obvarovati nahoda in prelada.

avgust Juh, viš. sod. ofic., Ljubljana:

Nekaj spominov, misli in želja

Pred otvoritvijo nove »kulturne« sezi v Ljubljani

C — Razstave:

Vsako leto oblezem skoro vse šolske razstave, kjer se naslajam nad lepimi risbami in drugimi deli. Tudi naš muzej obiskujem večkrat, ker hrani toliko zanimivih stvari. Kakor mi je bilo žal, da sedanji Narodni dom ni več ono, kar je bil še pred 40. leti, vendar sem bil vesel, ko se je predelal pretežni del tega nekdanjega zbirališča Slovencev v «Umetniško galerijo», ki vsebuje mnogo lep-

pega. Naj bi se znašel kak stric iz Amerike ali pa kak mecen iz domovine, ki bi dal primeren znesek za postavitev moderne umetniške palače. (Medtem se je z bogatim prispevkom Hribarjeve rodbe tudi to že uresničilo. — Op. ur.) Dalje pomislimo, koliko dragocenih slik, kipov, po- hištva in drugega je že šlo za malen-

kosten denar v tujino, ali pa še trohni pozabljeni v kakih bajtah in podstrešjih. Ne bilo bi napačno, če bi se izdal oklic, s katerim naj bi se povabili vsi oni, ki premorejo kak tak predmet, da ga za primeren znesek oddajo tja, kamor spada. Nič manjše ne bi bilo plemenito dejanje, ki bi ga izvršil oni, ki bi pripomogel našim umetnikom do primernega zatočišča, ko postanejo stari, delancemožni in ko so brez sredstev. V takim «Umetniškem domu» naj bi bilo začetenikom in mlajšim dano na razpolago vse, kar potrebujejo za duševno izpopolnitev in telesno razvedrilo. Dosluzenim umetnikom pa naj bi nudil tak dom vse, kar more delati starejšemu človeku prijetnejše in brezskrbnejše življenje. Vsekakor bi bilo treba dati vsem aktivnim umetnikom večkrat priliko, da se izkažejo s svo-

jimi deli; treba pa bi bilo seveda tudi preskrbeti primerna sredstva za njihovo umetniško izpopolnjevanje tudi v tujini. Zavedajmo se, da je marsikateri velik talent šel v prezgodnji grob, ali pa je opustil svoje umetniško ustvarjanje ravno zaradi pomanjkanja denarnih sredstev in prilike uveljaviti se.

D — KINO:

Ko smo bili 10 let stari pobiči, so nas na Prulah v nekdanjem kopališču (Schwimmhülle) podili starejši ljudje proč, ko smo gledali brhke Ljubljančanke, ki so se hodile dopolne tja kopat. Povedati je namreč treba, da je bilo takrat kopanje po spolu še ločeno. Koliko se je spremenilo od tedaj. Danes se kopljemo vsi skupaj, ysenavzkriž, angelčki in parkeljci. Če je to prav, — meni ni mar. Morda je bilo ono včasih previdnejše. Danes je pa pri vsem tem več zabave. Svet gre naprej, če se kopljemo v pidžamah in copatah, ali pa v Adamovi in Evinji obleki. Zato se mi zdi, da ne škoduje mlademu človeku, če vidi tudi v kinu na platnu kak gol del ženskega telesa, ker ga v letni dobi ob kopanju lahko vidi v naravi neštetočkrat; pač pa se mi zdi, da je

treba velike pozornosti in strizenja vsakega filma, ki kaže umore, uboje, samomore, vlamljanje v blagajne, zapeljevanje, izsiljevanje, rafinirane tatvine itd. To stališče sem tudi zastopal kot član nekdanje kino-cenzure in mislim, da je bilo pravilno. Imejmo pred očmi, da taka slika ostane otroku ne le v očeh, ampak tudi v spominu in da ni izključeno, da je kaj takega marsikdo pozneje uporabil tudi praktično, dasi se je takrat pri predstavi še pristrčno in naivno smejal.

H koncu bi še pripomnil, naj se poiščejo tako v mestih, kakor na deželi muzikalični in splošno umetniško navdahnjeni otroci, katerim naj se posveti vsa pozornost in se jih napoti na tisto pot, kateri njihova zmožnost najbolj ustreza. Dobro bi bilo, da se zanje pobriga kak zavod ali kak dobrotnik, zlasti če živi tak skrit talent v revščini ali v pogubljivih okoliščinah.

Vsekakor pa bi bilo nujno in neobhodno potrebno, da se ustanovi močan fond, iz katerega naj bi se nakazovale vsako leto nagrade za najboljše, predvsem izvirna umetniška, dramatska, operna, operetna,

domoljubna, glasbena, pesniška, pisateljska, slikarska in kiparska dela.

S tem bi prišel na dan marsikak lep umotvor, ki drugače zaspi v duši marsikaterega idealista.

Za napisana dela bo gotovo dovolj prostora v novi univerzitetni knjižnici, kiparska in slikarska dela pa bodo našla prostor v bodoči — Umetniški palači.

Upam, da nisem s temi vrsticami nikogar žalil, nikomur dajal kakih lekcij ali zafkakcij. Zdi se mi pa, da je prav, če prideta kdaj tudi kak ljudski glas in mnenje v svet. Treba je imeti vedno pred očmi, da se vsrjšo vse prireditve zaradi plačujoče publike in ne obratno! Niso to vrstice kakega sentimentalca ali moralista, ampak človeka, ki gleda svet in vse, kar se na njem godi, tako, kakor je res in brez olepševanja. Mladini naj se v odgovarjajočih ustanovah posveča v telesnem, zlasti pa v duševnem oziru vse, česar dom in šola ne moreta storiti.

Če bodo storili pristojni činitelji vse za izpopolnitev in izobrazbo mladine, bo postala nekoč naša domovina, če tudi že ne bo več prahu naših teles, slavna, srečna in upoštevana pred vsem svetom.

POZOR! POZOR!

RESTAVRACIJA

„Rožna dolina“

NA RAZSTAVNEM PROSTORU

„LJUBLJANSKEGA VELESEJMA“

bo tudi letos točila izbrana štajerska, dolénjska in dalmatinska vina, likerje, kavo i. t. d. Prav tako bo poskrbljeno tudi za najokusnejše tople in mrzle jedi. Na pipi vedno sveže svetlo „LEŽAK“ in temno „BOK“ pivo pivovarne „Union“.

Kakor je pred dnevi navdušeno sprejelo nad 150.000. Srbov voditelja Hrvatov dr. Mačka in ostale predstavnike bratskega hrvaškega naroda v Beogradu, približno enako število gostov bo obiskalo tudi letošnji Ljubljanski velesejem. Vsi ti bodo zapuščali velesejem, če bodo obiskali mojo restavracijo na razstavnem prostoru, prav tako zadovoljni in navdušeni, kakor so se stotisoči Srbov po dr. Mačkovem obisku veselili in srečni vračali na svoje domove.

Za obilen obisk se priporoča **VIKTOR JELOČNIK**

Pleskarsko in slikarsko podjetje

HLEBŠ JAKOB

družba z omej. zavezo

Ljubljana

Cankarjevo nabrežje št. 21

Telefon 30-70

izvršuje vsa pleskarska, in črkoslikarska dela po zmernih cenah.

Solidna izdelava. Za vsa izvršena dela jamčimo.

Najnovejši vzorci

Priporočamo cenj. občinstvu

Cvetličarno Nizza

preje FANI HVALA, družba z o. z Miklošičeva cesta št. 5

Sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela, jubilejne in žalne vence, šopke dekoracije, aranžmaje itd.

Društva imajo velik popust!

Za cenjeni obisk se vljudno priporoča

Telefon št. 30-30

Franc Vrhovec, naslednik

Obiščite gostilno „MALIS“

Ljubljanska ulica št. 1 (pri Kolinski tovarni).

Točijo se pristna, najboljša štajerska, dolénjska in dalmatinska vina.

Topla in mrzla jedila vedno na razpolago.

Vljudno se priporoča

EDVARD KALIN.